

|                            |                                |
|----------------------------|--------------------------------|
| Súd:                       | Najvyšší súd SR                |
| Spisová značka:            | 1So/52/2012                    |
| Identifikačné číslo spisu: | 6012200058                     |
| Dátum vydania rozhodnutia: | 14.05.2013                     |
| Meno a priezvisko:         | JUDr., Ing. Miroslav Gavalec   |
| Funkcia:                   | sudca                          |
| ECLI:                      | ECLI:SK:NSSR:2013:6012200058.1 |

## ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD., v právnej veci navrhovateľa: H. X., nar. XX. G. XXXX, bytom U., XXX XX F., proti odporkyni: Sociálna poisťovňa - ústredie, so sídlom Ulica 29. augusta č. 8, 813 63 Bratislava, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutí správneho orgánu v dávkovom konaní, na odvolanie navrhovateľa proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. apríla 2012 č. k. 21Sd/12/2012-38, takto

### rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 18. apríla 2012 č. k. 21Sd/12/2012-38 m e n í tak, že rozhodnutie odporkyne č. XXX XXX XXXX X z 18. októbra 2011 a rozhodnutie č. XXX XXX XXXX X z 13. septembra 2011 z r u š u j e a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Navrhovateľovi náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

### Odôvodnenie

#### I.

Konanie na správnom orgáne

Rozhodnutie 1/:

1. Rozhodnutím č.: XXX XXX XXXX X z 13. septembra 2011 odporkyňa ako prvostupňový správny orgán v zmysle § 112 ods. 4 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej v texte rozsudku tiež „zák. č. 461/2003 Z.z.“) uvoľnila výplatu predčasného starobného dôchodku v sume 281,10 €, a to od 01.08.2011.

Podľa § 112 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. v znení platnom v čase vydania napadnutého rozhodnutia (13.09.2011) výplata dávky sa zastaví, uvoľní alebo sa dávka vypláca v nižšej sume alebo vo vyššej sume, ak sa zmenia skutočnosti rozhodujúce na nárok na výplatu dávky.

2. Svoje prvé rozhodnutie odporkyňa odôvodnila po citácii z hore uvedeného ustanovenia stručne tým,

že nakoľko od 01. augusta 2011 zaniklo navrhovateľovi povinné dôchodkové poistenie zamestnanca a súčasne navrhovateľ požiadal o vyplácanie predčasného starobného dôchodku, s odkazom na § 67 ods. 5 a § 109 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. podľa odporkyne vznikol navrhovateľovi nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku od hore uvedeného dátumu v sume 281,10 € mesačne.

Podľa § 67 ods. 5 zák. č. 461/2003 Z.z. v hore uvedenom znení nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku zaniká odo dňa jeho splátky splatnej po dni vzniku dôchodkového poistenia zamestnanca alebo povinne dôchodkovo poistenej samostatne zárobkovo činnnej osoby a opätovne vzniká odo dňa nasledujúceho po dni zániku tohto dôchodkového poistenia.

Podľa § 109 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. v hore uvedenom znení nárok na výplatu dávky vzniká splnením podmienok ustanovených týmto zákonom na vznik nároku na dávku, splnením podmienok nároku na jej výplatu a podaním žiadosti o priznanie alebo vyplácanie dávky.

Rozhodnutie 2/:

3. Rozhodnutím č. XXX XXX XXXX X zo dňa 18. októbra 2011 (č.l. 6) odporkyňa ako prvostupňový správny orgán v zmysle § 68 ods. 2 a § 293bt ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. zvýšila navrhovateľovi doterajšiu sumu predčasného starobného dôchodku na čiastku 299, 80 € mesačne, a to od 01.08.2011.

Podľa § 68 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. v hore uvedenom znení platí, že ak poistenec bol povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba po priznaní predčasného starobného dôchodku, k sume predčasného starobného dôchodku vyplácaného ku dňu zániku nároku na jeho výplatu sa odo dňa zániku tohto dôchodkového poistenia pripočíta suma určená ako súčin súčtu osobných mzdových bodov získaných za obdobie dôchodkového poistenia a aktuálnej dôchodkovej hodnoty platnej ku dňu nasledujúcemu po zániku tohto dôchodkového poistenia. Na hodnotu osobného mzdového bodu podľa prvej vety prevyšujúcu hodnotu 3 sa neprihliada.

Podľa § 293bt ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. v hore uvedenom znení platí, že ak poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok podľa zákona účinného do 31. decembra 2010, nedovŕši dôchodkový vek do 28. februára 2011, je povinne dôchodkovo poistený ako zamestnanec alebo samostatne zárobkovo činná osoba k 31. decembru 2010 a toto dôchodkové poistenie trvá po 28. februári 2011, nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku zaniká od najbližšej splátky predčasného starobného dôchodku splatnej po 28. februári 2011. Nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku poistenca uvedeného v prvej vete sa posudzuje a jeho suma sa určuje za obdobie do najbližšej splátky dôchodku splatnej po 28. februári 2011 podľa zákona účinného do 31. decembra 2010 a za obdobie po najbližšej splátke dôchodku splatnej po 28. februári 2011 podľa zákona účinného od 01. januára 2011.

4. Svoje druhé rozhodnutie odporkyňa po citácii hore uvedených ustanovení § 68 ods. 2 a 5 (určenie výšky všeobecného vymeriavacieho základu za kalendárny rok 2011) a § 293bt ods. 3 zák. č. 461/2003 Z.z. odôvodnila tým, že za obdobia uvedené v rozhodnutí boli stanovené tomu zodpovedajúce vymeriavacie základy, a k nim odporkyňa priradila príslušné mzdové body vzhľadom na zistený všeobecný vymeriavací základ navrhovateľ ako poistenca.

5. Nakoľko súčet osobných mzdových bodov navrhovateľa za obdobie jeho dôchodkového poistenia počas predčasného starobného dôchodku je 2,7375 a nakoľko súčet osobných mzdových bodov za obdobie dôchodkového poistenia bez poberania predčasného starobného dôchodku je 0,5798, tak odporkyňa stanovila aktuálnu dôchodkovú hodnotu platnú k 01. augustu 2011 na číslo 9,5756 €.

6. Následne odporkyňa objasnila v odôvodnení, že zvýšenie predčasného starobného dôchodku pre navrhovateľa za uvedené obdobie je 13,10660250 € mesačne (t.j. súčin 1 osobného mzdového bodu 1,36875 a aktuálnej dôchodkovej hodnoty 9,5756 €). Obdobne bolo určené zvýšenie predčasného starobného dôchodku patriace navrhovateľovi za obdobie dôchodkového poistenia bez poberania tohto dôchodku v čísle 5,55193288 € mesačne.

7. Nakoľko sa navrhovateľovi k 01. augustu 2011 predčasný starobný dôchodok vyplácal v sume 281,10 € mesačne, tak sa suma jeho predčasného starobného dôchodku zvyšuje o hore uvedené čiastky (t.j. 13,10660250 € + 5,55193288 €) po zaokrúhlení na sumu 299,80 euro mesačne.

## II.

### Konanie na prvostupňovom súde

8. Proti hore citovaným rozhodnutiam odporkyne podal navrhovateľ na Krajský súd v Banskej Bystrici prostredníctvom odporkyne postupne opravné prostriedky z 02.11.2011 (č.l. 1) a z 28.11.2011 (č.l. 4).

9. Krajský súd ako súd prvého stupňa po tom, čo v preskúmvanej veci vykonal dokazovanie oboznámením sa s predloženými listinnými dôkazmi, výsluchom účastníkov, listinnými dôkazmi z administratívneho spisu a zistil skutkový stav, dospel k záveru, že napadnuté rozhodnutia odporkyne sú vecne správne a zákonné, a preto ich potvrdil.

10. Krajský súd vychádzal pri svojom rozhodovaní z nasledujúceho skutkového stavu. Navrhovateľ dňa 23. augusta 2011 (predtým e-mailovým podaním zo dňa 22.08.2011) podal žiadosť o výpočet starobného dôchodku a o jeho vyplácanie. V nej uviedol, že dňa 21.08.2011 dovŕšil dôchodkový vek 62 rokov a zároveň ku dňu 31.07.2011 bol s ním rozviazaný pracovný pomer, pričom v období od 01.08.2011 do 21. 08. 2011 bol práceneschopný.

O tejto jeho žiadosti odporkyňa rozhodla napadnutým 1/ rozhodnutím z 13.09.2001 s odôvodnením, že keď mu od 01.08.2011 zaniklo povinné dôchodkové poistenie zamestnanca a požiadal o vyplácanie predčasného starobného dôchodku, vznikol mu nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku od 01.08.2011 v sume 281,10 € mesačne.

11. Na základe podkladov získaných od posledných zamestnávateľov navrhovateľa odporkyňa 2/ napadnutým rozhodnutím zvýšila navrhovateľovi jeho predčasný starobný dôchodok za príslušné obdobie na sumu 299,80 € mesačne.

12. Krajský súd ďalej konštatoval, že odporkyňa postupovala v súlade s úpravou zakotvenou v ustanoveniach § 293bt ods. 3, § 67 ods. 5 a 1, 2, § 109 ods. 2, § 112 ods. 4 a § 68 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., čím začal produkovať závery, ktoré sa najmä v rozhodnutí 1. odporkyne nenachádzali. Predovšetkým krajský súd zdôraznil, že navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok dňa 20. augusta 2007.

Hoci navrhovateľ vo svojej žiadosti použil formuláciu, že žiada o výplatu starobného dôchodku a o jeho vyplácanie, ďalej, že žiada o prepočet starobného dôchodku, a navyše uviedol, že dovŕšil dôchodkový vek 62 rokov, tak, najmä vzhľadom na to, že navrhovateľovi bol priznaný predčasný starobný dôchodok, odporkyňa podľa krajského súdu správne posúdila žiadosť podľa obsahu (§ 186 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z.), tzn. že žiada o výpočet predčasného starobného dôchodku a jeho výplatu.

13. Z okolností, právnej úpravy, ako aj údajov uvádzaných navrhovateľom nevznikol podľa krajského súdu dôvod na to, aby odporkyňa vyvodila záver, že navrhovateľ žiadal o priznanie starobného dôchodku. Pritom krajský súd zdôraznil predovšetkým to, že priznanie starobného dôchodku v prípade už právoplatne priznaného predčasného starobného dôchodku je vylúčené podľa § 69 ods. 1 zák. č. 463/2003 Z.z.

Podľa § 69 ods. 1 zák. č. 463/2003 Z.z. v hore citovanom znení poistenec, ktorému bol priznaný predčasný starobný dôchodok, nemá nárok na starobný dôchodok.

## III.

### Odvolanie navrhovateľa/odporkyne/ stanoviská

#### A)

14. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 15.06.2012 (č.l. 43) proti rozsudku prvostupňového súdu navrhovateľ poukázal na to, že nielen odporkyňa, ale aj krajský súd pri svojom rozhodovaní vychádzali z

ustanovenia novely zák. č. 463/2003 Z.z., ktorá zmenila podmienky pre výplatu predčasného dôchodku týkajúcich sa predčasných dôchodkov priznaných pred účinnosťou tejto novely. Podľa mienky navrhovateľa stanovením nových podmienok novelou pre nárok na výplatu predčasného starobného dôchodku, ktoré sa vzťahujú aj na dôchodky už priznané, vzniklo zakázané spätné (retroaktívne) pôsobenie predpisov do minulosti.

15. Ďalej navrhovateľ poukázal na prioritné úlohy v oblasti sociálnej politiky Európskej únie, ako aj na zákon č. 365/2004 Z.z. o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov. Ďalej uviedol, že jedna skupina obyvateľstva, t.j. skupina predčasných dôchodcov, bola nútená sa rozhodnúť, či chce alebo nechce naďalej pracovať, a iná skupina poberateľov dôchodkov (t.j. starobných, výsluhových alebo invalidných) tomuto tlaku vystavená nebola.

Pritom v čase rozhodovania odchode do predčasného dôchodku navrhovateľom vychádzal aj z toho, že právo pracovať popri nízkom príjme z predčasného dôchodku, mu nebude odňaté.

16. Nielen s prihliadnutím na tieto skutočnosti, ale aj s dôverou v základné znaky právneho štátu (t.j. princíp právnej istoty spolu so zákazom spätnej časovej pôsobnosti právnych predpisov a zákazom diskriminácie) si navrhovateľ zobral pôžičku za účelom nutnej opravy jeho rodinného domu. V súčasnej situácii, v ktorej sa nachádza, mu suma odporkyňou priznaného predčasného dôchodku nepostačuje nielen na splácanie pôžičky, ale ani inkasa, resp. jedla, a hrozí mu exekúcia.

17. Ďalej navrhovateľ namietal, že podľa jeho mienky neexistuje právny predpis, ktorý by oprávňoval odporkyňu na krátenie o 0,5% za obdobie nepoberania predčasného dôchodku, t.j. v jeho prípade za obdobie od 01.03.2011 do 30.08.2011. Navyše s touto otázkou sa krajský súd v odôvodnení vôbec nevysporiadal a podľa navrhovateľa ju nezaznamenal ani v zápisnici z pojednávania.

18. Tiež navrhovateľ poukázal aj na to, že podľa jeho mienky sa odporkyňa nevyplatením predčasného dôchodku od 01.03.2001 obohatila na jeho úkor celkom o sumu 5 x 281,10 € s alikvotnou časťou za 21 dní do dovŕšenia dôchodkového veku. Uvedené krátenie dôchodku je podľa navrhovateľa v rozpore s § 37 Občianskeho zákonníka z dôvodu, že neakceptuje všeobecne známy stav, hoci je zrejmé, že takéto konanie odporkyňu nielen a zákon obchádza a zákonu odporuje, ale sa prieči aj dobrým mravom.

19. Okrem porušenia zákazu retroaktivity trpí podľa navrhovateľa rozsudok krajského súdu nepravdivým konštatovaním, a to, že v čase rozhodovania o uvoľnenie výplaty dôchodku navrhovateľ nemal dôchodkový vek.

20. Ďalej navrhovateľ namietal neprípustnosť súbehu vyplácania dávky nemocenského poistenia a výplaty dôchodku v čase od 01.08.2001 do 21.08.2011. Výslovil svoju domnienku, že ak existuje nárok na nemocenskú dávku, tak nie je daný nárok na dôchodkovú dávku a naopak, t.j. ak je nárok na dôchodok, tak je neprípustné vyplácanie nemocenskej dávky.

21. Záverom navrhovateľ požiadal odvolací súd, aby napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie a rozhodnutie. V prílohe pripojil žiadosť o priznanie starobného dôchodku zo dňa 23.08.2011.

B)

22. Z vyjadrenia odporkyne zo dňa 10.07.2012 (č.l. 50) vyplýva, že krajský súd mal správne zistiť skutkový stav veci, pričom nezistil nezákonnosť preskúmaného rozhodnutia odporkyne. Ďalej odporkyňa v širšom rozsahu prezentovala svoju právnu argumentáciu z napadnutého rozhodnutia.

K námietke navrhovateľa týkajúcej sa porušenia jeho občianskych práv a právnych istôt z titulu retroaktivity odporkyňa uviedla, že právna úprava týkajúca sa predčasného starobného dôchodku z (účinného od 01.01.2011) má účinky do budúcnosti.

23. Vo vzťahu k námietke diskriminácie odporkyňa poukázala na ustálenú judikatúru Európskeho súdu

pre ľudské práva, ktorý chápe porušenie práv zaručených v čl. 14 Dohovoru o ochrane základných práv a ľudských slobôd len vtedy, ak štáty bez objektívneho a rozumného ospravedlnenia zaobchádzajú odlišne s osobami v analogických situáciách alebo nezaobchádzajú odlišne s osobami, ktorých situácie sa citeľne líšia.

24. Na základe uvedeného preto odporkyňa požadovala potvrdiť rozsudok napadnutý odvolaním ako vecne správny.

#### IV.

##### Právne názory odvolacieho súdu

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 subsidiárne § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku len „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250s veta druhá O.s.p. odvolanie prípustné, bez nariadenia pojednávania (§ 250ja ods. 2 v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.) jednomyselne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie 1/ je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov (viď § 250j ods. 2 písm. d/ v spoj. s § 250l ods. 2 O.s.p.), a preto postupom podľa § 220 v spoj. s § 250l ods. 2 a § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že podľa § 250j ods. 2 písm. d) O.s.p. napadnuté rozhodnutie žalovaného spolu s prvostupňovým rozhodnutím podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zrušil a vrátil mu späť na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

26. Najvyšší súd sa nestotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených odporkyňou. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania, ako aj opravného prostriedku, ktorým sa navrhovateľ domáha preskúmania rozhodnutia odporkyne, je právna otázka týkajúca sa dostatku argumentov na vykonanie súdneho prieskumu napadnutého rozhodnutia. Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

27. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je rozsudok krajského súdu o nevyhovení opravnému prostriedku navrhovateľa a o potvrdení rozhodnutí odporkyne, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu, ako aj súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal aj napadnuté rozhodnutia odporkyne, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými námietkami navrhovateľa a z takto vymedzeného rozsahu, či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutých rozhodnutí odporkyne.

28. Z odvolania navrhovateľa Najvyššiemu súdu vyplýva, že mnohé argumenty krajského súdu, ktorými doplnil pomerne strohú argumentáciu odporkyne, sú mu nejasné.

Za účelom riadneho prieskumu zákonnosti napadnutého rozhodnutia sa musí Najvyšší súd primárne vysporiadať s námietkami, ktoré navrhovateľ využil na spochybnenie preskúmateľnosti rozhodnutia správneho orgánu. Až po vyslovení ich nedôvodnosti súdom vzniká právo navrhovateľovi na prieskum zákonnosti samotného rozhodnutia (meritórne námietky).

29. Najvyšší súd v súvislosti s uvedeným zdôrazňuje zákonnosť ako neopomenuteľnú vlastnosť rozhodnutia správneho orgánu, ktorá sa prejavuje v jeho preskúmateľnosti. Tiež, aby mohol byť postup správneho orgánu vyhodnotený ako zákonný, musí splniť všetky podmienky postupu stanovených prostredníctvom zák. č. 461/2003 Z.z. Jednou zo základných požiadaviek, čo napríklad zdôraznil Najvyšší súd v rozsudku sp. zn. 3 So/136/06 zo dňa 06.09.2007, je vykonať v postačujúcom rozsahu všetky úkony predpokladané v ustanovení § 201 zák. č. 461/2003 Z.z.

Podľa § 201 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. organizačné zložky Sociálnej poisťovne vykonávajú procesné úkony v obvode svojej pôsobnosti.

Podľa § 209 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. v odôvodnení rozhodnutia organizačná zložka Sociálnej

poisťovne uvedie, ktoré skutočnosti boli podkladom na rozhodnutie, akými úvahami bola vedená pri hodnotení dôkazov a pri použití právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

30. Je nepochybné, že rozhodnutie 1/ z 13.09.2011 je pre hodnotenie zákonnosti žiadosti navrhovateľa naj podstatné, nakoľko rozhodnutie 2/ z 18.10.2011 má iba charakter derivatívneho rozhodnutia, lebo iba upravuje výšku práva priznaného prostredníctvom rozhodnutia 1/.

31. Najvyšší súd z napadnutého rozsudku zistil, že krajský súd nevychádzal z argumentov, ktoré by sa mali v zmysle hore cit. ustanovenia § 209 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z. v napadnutom rozhodnutí 1/ odporkyne logicky nachádzať, ale pri osvojovaní si skutkových zistení a právnych názorov si vytváral vlastné, v napadnutom rozhodnutí 1/ nenachádzajúce sa právne závery a východiská. Uvedené právne zistenia si potom krajský súd osvojil a vyslovil svoju právnu subsumáciu jednotlivých podkladov rozhodnutia, ktoré v napadnutom rozhodnutí 1/ správneho orgánu absentovali.

32. Najvyšší súd musí charakterizovať postup súdu v správnom súdnictve, kedy skutkové zistenia vyplývajúce z podkladov rozhodnutia krajský súd vysloví namiesto správneho orgánu, a následne vysloví svoju právnu subsumáciu týchto podkladov rozhodnutia, ktoré v napadnutom rozhodnutí správneho orgánu absentovali, že takýto postup je nežiaducim suplovaním výkonnej moci. Preto je v rozpore so zásadou kasačného princípu (§ 250q ods. 1 veta druhá, resp. § 250i ods. 1 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p.), ktorý dominuje v správnom súdnictve, ak nejde prieskum rozhodnutí správnych orgánov, ktorý si vyžaduje uprednostniť apelačný princíp (rozhodovanie o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov /§ 7 ods. 1/ alebo rozhodovanie o uložení sankcie - vid' § 250i ods. 2 O.s.p.).

33. Na tomto mieste Najvyšší súd zdôrazňuje napadnuté rozhodnutie 1/ odporkyne ako celok, ktoré obsahuje v odôvodnení iba strohý záver o zániku povinného dôchodkového poistenia navrhovateľa ako zamestnanca od 01. augusta 2011 s odkazmi na vybrané ustanovenia zák. č. 461/2003 Z.z. Zrozumiteľná argumentácia odporkyne, prečo nie je možné vyhovieť žiadosti navrhovateľa o priznanie starobného dôchodku, ako bola určený výška jeho dávky, ako aj odkaz na prechodné ustanovenia neskôr odporkynou citované, sa v napadnutom rozhodnutí 1/ nenachádzajú.

Avšak takýto postup nezodpovedá požiadavke na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia správneho orgánu podľa § 209 ods. 4 zák. č. 461/2003 Z.z., t.j. najmä uvedenie úvah, ktorými bola vedená pri hodnotení dôkazov, a objasnenie, prečo aplikovala citované ustanovenia právnych predpisov, na ktorých základe rozhodovala.

Podľa § 195 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. podkladom na rozhodnutie sú najmä podania, návrhy a vyjadrenia účastníkov konania, dôkazy, čestné vyhlásenia, ako aj skutočnosti všeobecne známe alebo známe organizačnej zložke Sociálnej poisťovne z jej činnosti.

34. Zákonnou úlohou odporkyne je potom sa zaoberať dôsledne s každou požiadavkou žiadateľa. Nie je preto možné - Najvyšší súd tu vychádza z aplikácie logickej interpretačnej zásady „reductio ad absurdum“, ktorá by v takomto prípade viedla k negácii úlohy orgánu verejnej správy plnohodnotne vykonávať vrchnostenskú právomoc v rozhodovacom procese, lebo by sa zúžila iba na rozhodovanie vo forme výroku a ponúknutia právneho inštrumentária s odkazom, aby si účastník na zvyšok urobil svoj vlastný úsudok - ponechať na subjektívnej predstavivosti účastníka konania, aby túto úlohu (ktorá je prinajmenej založená na odbornej erudovanosti, hlbokej znalosti interpretačných techník a bohatej skúsenosti pracovníkov odporkyne) zvládol každý účastník sociálno-poistných vzťahov sám.

35. Navyše, k nepreskúmateľnosti rozhodnutia správneho orgánu vo forme nedostatočného odôvodnenia sa Najvyšší súd smerom k odporkyni viackrát vyjadroval. Napríklad v rozsudku sp. zn. 1 So/111/2010 Najvyšší súd vyjadril nasledujúce myšlienky (citované v príslušnom rozsahu podľa § 250ja ods. 7 O.s.p.):

„Najvyšší súd na tomto mieste zdôrazňuje, že správne súdnictvo najmä vzhľadom na ústavnú garanciu zakotvenú v čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky zabezpečuje jej realizáciu súdnou mocou formou súdneho prieskumu zákonnosti rozhodnutí a postupu správnych orgánov pri rozhodovacej činnosti.

Uvedené ústavné právo jednotlivca na súdny prieskum je založené na dominantnom postavení súdnej

moci pri posudzovaní správnosti aplikácie a výkladu právnych noriem (ustanovení) na skutočnosti zistené v správnom alebo v inom osobitnom konaní. Citované dominantné postavenie súdnej moci je však použiteľné iba na rozhodnutia správnych orgánov, ktoré spĺňajú základné podmienky preskúmateľnosti argumentov vedúcich správny orgán k právnemu záveru vyslovenom vo výrokovej časti rozhodnutia.

Jedným z dôvodov nepreskúmateľnosti rozhodnutia správneho orgánu súdna judikatúra spája s nedostatkom dôvodov. Aj konštantná judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva nastolila trvalú požiadavku vysporiadať sa so všetkými relevantnými argumentmi účastníka konania (Garcia Ruiz v. Španielsku, rozsudok z 21.01.1999, sťažnosť č. 30544/96), ktorej dodržiavanie starostlivo preveruje.

Za nedostatok dôvodov, ktoré by inak mali byť riadne objasnené v odôvodnení rozhodnutia správneho orgánu, nie je možné považovať čiastkové nedostatky odôvodnenia rozhodnutia správneho orgánu, ale iba taký nedostatok dôvodov, ktoré majú skutkovo a právne objasniť právne názory vedúce konajúci správny orgán k prijatiu výrokovej časti rozhodnutia, tzn. že existuje stav „absencie“ rozhodovacích dôvodov.

Ide teda o také vady skutkových zistení a na to nadväzujúcej aplikácie príslušnej právnej normy, ktoré sú neodmysliteľným základom pre rozhodnutie samotné.

Podľa výkladu Najvyššieho súdu (čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky) potom takto nedostatočne odôvodnené rozhodnutie odporkyne negatívne ovplyvňuje ústavné právo navrhovateľa na súdny prieskum rozhodnutia správneho orgánu v zmysle čl. 46 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, nakoľko sa účastníkovi správneho konania dotknutému v jeho právach alebo právom chránených záujmoch odopiera možnosť efektívne spochybníť takéto rozhodnutie, lebo samotný účastník môže iba odhadovať právne dôvody (čo aj zo samotného odvolania navrhovateľa evidentne vyplýva), na základe ktorých by mal úspešne uplatňovať svoje subjektívne právo na ochranu ústavného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe v medziach vykonávacieho zákona (čl. 39 ods. 1 a 3 Ústavy Slovenskej republiky). Z uvedeného dôvodu odporkyňa nenaplnila legitímne očakávanie navrhovateľa (ako jeden zo štandardov správneho konania v zmysle ustálenej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva), čím mu odoprela právo na súdnu a inú právnu ochranu, a preto nie je možné napadnuté rozhodnutie označiť ako vydané v súlade so zákonom.

Rovnako z uvedeného dôvodu navrhovateľ, ako aj vyslovil vo svojom opravnom prostriedku k odvolaniu odporkyne, nemohol byť objektívne pripravený vykonať svoju nesúhlasnú argumentáciu a konkrétne dôvody vedúce k nevyhoveniu jeho žiadosti mohol iba odhadovať. Preto nie je možné napadnuté rozhodnutie označiť ako súdneho prieskumu schopné a tiež, že je spravodlivé.“

(koniec citácie rozsudku Najvyššieho súdu sp. zn. 1 So/111/2010).

36. Vzhľadom na konštatovanú nepreskúmateľnosť napadnutého rozhodnutia odporkyne Najvyšší súd sa nemohol zaoberať ďalšími odvolacími námietkami navrhovateľa, nakoľko tieto sa alebo odvíjali od domnienok navrhovateľa z dôvodu nedostatočných argumentov odporkyne, alebo sledovali polemiku s argumentmi dodatočne produkovanými krajským súdom.

V.

37. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobcu, ako aj s prihliadnutím na závery obsiahnuté v svojich predchádzajúcich rozhodnutiach, najmä už v citovanom rozhodnutí sp. zn. 1 So/111/2010, pri ktorom Najvyšší súd nezistil žiaden relevantný dôvod, aby sa od neho odchýlil (napríklad zásadná zmena právneho prostredia, zistenie odlišného skutkového stavu alebo prijatie protichodného zjednocovacieho stanoviska), postupom podľa § 250ja ods. 3 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. rozhodol v tom duchu, že rozsudok súdu prvého stupňa zmenil tak, že zrušil napadnuté rozhodnutie odporkyne a vrátil jej vec na ďalšie konanie.

Bude preto ďalšou úlohou odporkyne, aby v medziach hore uvedených právnych názorov (§ 250j ods. 7 O.s.p.) rozhodla o žiadosti podanej navrhovateľom.

38. Najvyšší súd Slovenskej republiky neuviedol vo výroku zrušujúceho rozsudku zákonné ustanovenie, podľa ktorého bolo rozhodnutie správneho orgánu zrušené (§ 250j ods. 4 prvá veta O.s.p.), nakoľko dôvodom podania tejto informácie súdom je v zmysle § 250j ods. 4 veta druhá O.s.p. poskytnúť

podklady pre posúdenie prípustnosti možného odvolania proti rozsudku súdu. Nakoľko proti rozhodnutiam Najvyššieho súdu vydaným v správnom súdnictve sú nielen generálne (§ 246 c ods. 1 O.s.p.), ale aj špeciálne (§ 250ja ods. 6 O.s.p.) prípustné opravné prostriedky, potom nie je možné ust. § 250j ods. 4 O.s.p. na výroky rozhodnutí Najvyššieho súdu aplikovať.

39. O práve na náhradu trov súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 2 v spojitosti s § 250k ods. 1 subsidiárne § 250l ods. 2 O.s.p., podľa ktorého úspešnému navrhovateľovi právo na náhradu trov tohto konania vzniklo.

Nakoľko navrhovateľ nemal právneho zástupcu, odvolací súd rozhodoval iba o náhrade iných trov konania. V prípade iných trov konania úspešného navrhovateľa sa mu prizná náhrada trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozsudku. Nakoľko však navrhovateľ si svoje trovy konania nevyčíslil, konanie nevyvoláva trovy spojené so zaplatením súdnych poplatkov, a ani ďalšie výdavky navrhovateľa neboli zistené zo súdneho spisu, ich náhradu konajúci súd nepriznal.

40. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 2 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 v spojení s § 250l ods. 2 O.s.p. (úprava sociálno-poistných vzťahov vychádza z verejnoprávných vzťahov), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

#### **Poučenie:**

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).